Godina II. — Broj 456.

CIJENA LISTU: U predplati za čitavu godinu K 32·—, za polugodište K 16·—, tromjesečno K 8·—, mjesečno K 3·—, u maloprodaji 10 halera. — OGLASI primaju se u upravi lista trg Castoza broj 1. te se računaju po 30 halera za prostor visok 4 milimetara i dug 8 cm.

HRVATSKI LIST

izlazi u Puli, svaki dan u 5 sati ujutro.

Srijeda, 11. listopada 1916.

„HRVATSKI LIST“ izlazi u nakladnoj tiskari JOS. KRMPOTIĆ u Puli, trg Castoza broj 1. Uredništvo se nalazi u Sitanskoj ulici broj 24. — Odgovorni urednik JOSIP HAIN u Puli. Rukopisi se ne vraćaju. Ne uvažuju se anonimni dopisi. Nefrankirana pisma se ne primaju.

Pobjedničko napredovanje u Sedmogradskoj.

Austro-ugarski ratni izvještaj.

Beč, 10. (D. u.) Službeno se javlja:

Istočno bojište.

Sjeveroistočno Černahevica su naše čete odbile rumunjske napadaje. U pograničnom predjelu južno Hatszega smo neprijatelju istrgli brdo Megruhu. U bici kod Brassa do sada učinjeni plijen iznaša 1175 zarobljenika, 25 topova, među kojima 13 teških, mnogobrojne municijske vozove i orudje, 2 lokomotive, preko 800, većim dijelom živežom natovarenih željezničkih vozova i mnogo drugog vojnog materijala. Proganjamo u bridu potučenu drugu rumunjsku vojsku. Vojska generala Arza bacila je neprijateljske straže čete, koje su se oprle, te sada namjerava, da osvoji izlaze u dolini Csik i u koritu Gyergya.

Sa ruskog bojišta ima da se javi samo o osvojenju sela Herbetowa na Narajovki, sa strane njemačkih četa.

Talijansko bojište.

Na primorskoj su fronti jučer poslije podne prešli Talijani nakon osamdnevne jake priprave topova i bacala mina u odsjeku medju mirenskim gradom i jezerom Doberdob na opću navalu protiv naših položaja na kraškom zaravanku. Bio je to dan slave za naše čete, koje se tamo bore. Trajna vatra nije ih mogla uskolebati. Neslomljenom su snagom odbile bijesne neprijateljske napadaje uz velike gubitke za neprijatelja te su sve položaje bez iznimke održale. Na fronti Flemise traju bojevi dalje. U području Lista je jedna naša opiholdna zarobila 53 vojnika. Bili su odbijeni mnogi talijanski napadaji u odsjeku Gardinal-Busa alta. I medju dolinom Sugano i Edavskom dolinom je neprijatelj mjestimice vrlo djelatan. Na Pasubilju je u toku veća bitka.

Jugoistočno bojište.

U Albaniji nema osobitih dogodjaja.

Zamjenik poglavice generalnog štožera
pl. Höfer, podmaršal.

Dogodjaji na moru.

U noći od 8. na 9. t. mj. je jato naših hidroplana vrlo uspješno nabacalo bombama ljetalačku šiaciju i lučke zgrade u Vlori. U noći od 9. na 10. t. mj. je jedno naše jato hidroplana vrlo uspješno napalo vojničke objekte u Tržiću, neprijateljsku hidroplansku šiaciju kod Gradeža, drugi jedan kolodvor i vojničke zgrade u San Giorgio di Nagaro. Više su puta dobro pogodila u cilj. Sva su se ljetala usprkos jakog opstrjeljavanja vratila neoštećena.

Vodstvo c. i kr. mornarice.

Njemački ratni izvještaj.

Berlin, 10. (D. u.) Iz velikog se glavnog stana službeno javlja:

Zapadno bojište.

Vojna skupina prijestolonasljed. Rupprechta: I jučer je neprijatelj većinom na veče i poslije podne proveo velike navale na veliko vojnoj fronti medju Ancre-om i Sommom. Ostali su svi bez uspjeha. Francuski navalni pokušaji istočno Vermandovillersa bili su spriječeni.

Vojna skupina njem. prijestolonasljednika: Na obim stranama Meze živahni topovski bojevi i bojevi sa bacalima mina.

Istočno bojište.

Fronta bavarskog princa: Kod Kol-Ostrowa (na Stochodu, jugozapadno Lucka) bacili smo Ruse iz jednog pomaknutog položaja te smo suzbili protuudarce. Zapadno Lucka djelovanje pješadija. Njemačka su odjeljenja sa posve malenim gubicima jurišala na selo Herbetow, zapadno Narajovke, zarobiše 4 časnika i 200 momaka te zaplijeniše nekoliko strojnih pušaka.

Fronta nadvojvode Karla: U Karpatima se izjaloviše ruske protunavale, pred našim, 8. t. mj. na Baba Ludowi osvoji nim položajima.

Sedmogradsko bojište.

Na istočnoj fronti smo svuda napredovali. Isišli smo izlazak iz Hargitte i gorja Barole u gornji i donji Csik (dolina Alta). Na obim stranama Kronstadta čvrsto proganjajo pobjedonosne čete poražene Rumunje. Do sada smo izveli iz trodnevne bitke kod Kronstadta: 1175 zarobljenika, 25 topova, medju kojima 13 teških, mnogobrojne municijske vozove i oružje. Osim toga su bile zaplijenjene 2 lokomotive, preko 800, većinom živežem natovarenih željezničkih vozova. Prema jednoglasnim vijestima svih četa je neprijatelj pretrpio vrlo krvave gubitke. Zapadno Vulkanskog klanca bilo je osvojeno pogranično brdo Negrul.

Balkansko bojište.

Mackensenova fronta: Položaj je nepromijenjen.

Macedonska fronta: Neprijatelj je nastavio svoje napadaje protiv bugarskih četa u zavoju Černe (istočno pruge Monastir-Florina). Kod Skočivira je imao malenih uspjeha. Inače je svuda bio odbijen.

Prvi majstor glavnog sijela Ludendorff.

Turski ratni izvještaj.

Carigrad, 10. (D. u.) Glavni stan javlja.

Felahijska fronta.

Bacili smo prema Karadahuru neprijatelja, koji je medju Davletabadom i Hamadanom kušao, da pomakne naprijed svoje položaje.

Kaukaska fronta.

Pješadijska vatra. U centrumu smo opeta pomaknuli nekoliko naprijed naše položaje. Na lijevom krilu okršaji medju ophodnjama. Zarobili smo nekoliko vojnika i zaplijenili veliku množinu oružja i materijala.

Na ostalim frontama nema važnih dogodjaja.

Bugarski ratni izvještaj.

Sofija, 9. (D. u.) Služb. izvještaj. Glavni stan javlja:

Macedonska fronta.

Istočno željezničke pruge Florina-Bitolj otvorio je neprijatelj sko topništvo protiv naših položaja od Kenalija do Skočivira olujni slučnu vatru, pod čijom je zaštitom nekoliko neprijateljskih bataljuna prešlo Černu. Mi smo ali odmah poduzeli protunavalu. Boj se još vrši. Na ostalo fronti topovska djelatnost.

Rumunjska fronta.

U nenadanoj smo navali, podupirtoj od dunavske flotile, zaposjeli otok, što leži na istočnom izlazu kanala Belina. Zapadno Zimnice zarobismo 2 časnika i 150 momaka te zaplijenismo 6 topova.

U Dobrudži vlada mir.

Brzojavi.

Poslanik Gerard u Washingtonu.

Kolin, 10. Iz Washingtona se javlja: Vijest, da će poslanik Gerard donijeti prijedloge za početak mirovnih pregovaranja, smatrali su mnogi burznim manevrom. Drugi drži, da Wilson hoće da nešto poduzme u prilog mira, e bi na taj način mogao opeta biti izabran. Možda je on zamolio Gerarda, neka zamoli Njemačku da mu saopći svoje mirovne uvjete, da ih onda predloži antanti te ju prisili, da se o miru izjavi. Rastuća skupoća sili uostalom predsjednika, da se pobrine za vlastite interese Amerike te da misli na zabranu izvoza živeža.

Interniranje Rumunja u Njemačkoj.

Berlin, 10. Pošto je rumunjska vlada internirala i drži pod paskom veći dio u Rumunjskoj živečih Nijemaca, saopćila je njemačka vlada preko jedne neutralne države Rumunjskoj, da će također i ona internirati sve u Njemačkoj živuće Rumunje te ih dotle držati zatvorene, dok Rumunjska ne dozvoli, da u Rumunjskoj se nalazeći Nijemci ne ostave zemlje. Interniranje Rumunja u Njemačkoj je u tijeku. Po svoj će se prilici naći način, da se u Rumunjskoj internim Nijemcima mogu poslijati novčani iznosi.

Socijalistički kongres u Parizu.

Berlin, 10. 24. listopada vršit će se u Parizu socijalistički kongres, kojega se je prvotno mislilo držati u Švedskoj. Sudjelovat će zastupnici Francuske, Rusije, Italije, Belgije i Engleske. Predsjedat će mu Van der Velde, a raspravljat će se o sljedećim pitanjima: 1. Zašto su socijalisti zastupanih zemalja podupirali vladu? 2. Sastavljenje parlamentarnog programa za vrijeme rata. 3. Stanovište prema eventualnom primiriju. 4. Interparlamentarni program za uspostavu mira. 5. Proglas na neutralne i središnje države. U strankama se vrše priprave za kongres. Rasprave su tajne.

Francuski glas o rumunjskom uzmahu.

Geneva, 10. Posljednji dogodjaji na sedmogradskom bojištu i općenti uzmak Rumuna, je u Parizu duboko utiskovao. Da ublaži zao utisak u Francuskoj javnosti pisao je „Temps“, da je brzo napredovanje rumunjske vojske u Sedmogradskoj neprijatelja prekinule izmenadno. Nesrećom je neprijateljska operacija poduzeta južno Dunava i koncentracija teškim topništvom obilno snabdijevanih austro-ugarskih i njemačkih četa u Sedmogradskoj, prouzročila prekinuće ofenzive, koja je mnogo obećala. Neprijateljski je protuudarac uspješno bio podupirt spretnim iskorištenjem izvrsne željezničke mreže. Stoga je bio neizbježiv opći i uzmak i napuštaje tako skupo otkupljenog sedmogradskog područja.

Novi japanski kabinet.

Tokio, 9. Novi je kabinet sastavljen. Grof Terauchi bio je imenovan ministarskim predsjednikom i ministrom financija, barun Motono vanjskim ministrom. Vojni ministar general Oshimo i mornarički ministar Kato ostaju na svojem mjestu.

Danska podmornica potopljena.

Kopenhagen, 9. (D. u.) Kada je danas danska podmornica kod Taarbäka izronila, udario je na nju norveški neki parobrod, tako te je potonula. Od momčadi bili su spašeni 3 momci.

Izjava grčkog kralja.

Atene, 9. (D. u.) Reuter. Vodja grčke radničke stranke, Drakoulos, bio je kod kralja u audijenci gdje je kralju predočio, da tjera pogibeljnu politiku, koja bi ga konačno mogla stajati prijestolja. Kralj je uzvratio, da bi malo bilo stalo do prijestolja, ako bi država propala. Kralj je dao razumjeti, da jači uvijek vjernje u vojničku premoć Njemačke te da bi njemačka invazija značila propast Grčke.

Rat sa podmornicama na obali Unije.

London, 10 (D. u.) Reuterbureau javlja iz Lošgbranche: Nakon Bernstorffovog posjeta kod Wilsona bilo je izjavljeno, da se o miru nije govorilo, da je ali predsjednik poveo govor o jučerašnjoj navali podmornica na atlantskoj obali. Bernstorff je izjavio, da nema nikakvih informacija iz Njemačke, da je ali siguran, da će stanovita od njegove vlade dana obećanja, biti držana.

Washington, 10. (D. u.) Mornarički je departement započeo pripravama za sastavu patrule, sastojeće se iz vojnih brodova. Do 8. listopada u polnoći bilo je najavljeno, da je p topljeno već 6 engleskih ladja. Čijeli dan dolaze bežiće brzojavke za pomoć. Uzbudjenje je neopisivo. U krugovima brodovlasnika vlada panika. Zadržavaju se brodovi, koji imadu, da otputuju, a brodovi na visokom moru bivaju opomenuti neka promjene put.

London, 10. (D. u.) Reuterov bureau javlja iz New-Yorka: Momčad i putnici 6 engleskih ladja, što su ičeer bile od podmornice potopljene, bili su svi spašeni, izuzevši momčad parobroda Kingston. Američki razarači sa spasenicima, po svoj prilici sa ladje Kingston, nalaze se na putu u Newport.

Novi grčki kabinet.

Atena, 10. (D. u.) Kabinet će položiti sutra zakletvu. Ministrom unutarnjih posala bi imenovan Celos, Zalosastes preuzima spoljašnje ministarstvo, dok je general Drakos stupio na čelo ratnom ministarstvu.

Članovi provizoričnе vlade u Solunu.

Paris, 10. (D. u.) Havas javlja iz Soluna: Članovi provizorične vlade stigli su u Solun.

Rat na moru.

Stjohna (Neufundland), 10. (D. u.) Reuter. Parobrod „Stehano“ od 3449 tona bio je torpedovan pred New-Yorkom. Na parobrodu je bilo 30 američkih putnika, medju kojima 3 žene. Parobrod je bez sumnje bio zaustavljen od podmornice „U 53“ i pošto nije na njemu bilo nikakvog oružja, potopljen iza kako su putnici i posada bili postavljeni na sigurno.

Pariz, 10. (D. u.) Prevozni parobrod „Galia“ od 14.966 tona, koji je na krovu imao oko prilike 3000 francuskih i srpskih vojnika, bio je 4. t. mj. od podmornice potopljen. Bilo je spašenih 1362 ljudi.

Neprijateljski ratni izvještaji.

Engleska.

8. listopada pop. Jučer popodne poduzeo je neprijatelj protunavalu na naše nove položaje sjeverno Les Boeufsa. Osvojio je malen dio izgubljenih opkopa. Na drugim smo mjestima osigurali zadobljeno područje. Le Sars nalazi se sada posve u našim rukama. Do sada je javljeno više od 500 zarobljenika. Sjevernio i sjeveroistočno od Courcelleta pomakli smo našu frontu znatno unaprijed.

8. listopada na večer: Južno od Somme stajala je naša fronta osobito kod Le Sarsa i Gueudecourta pod teškom topničkom paljbom. Pomaknuli smo našu liniju jugozapadno od Guedeucourta naprijed. Neprijatelj je rano ujutro opet napao ušančenje „Švaben“, a da nije imao uspjeha. Sjeverno puta, koji vodi od Courcellete u Warlencourt, bijesnito je ozbijan boj. Osvojili smo nekoliko zemljišta. Ukupni broj zadnjih dana zarobljenih Nijemaca povisio se je na 13 časnika i 866 vojnika. Naša su ljetala jučer vršila unatoč nepogodnom vremenu koristan posao. Nestalo je jednog našeg ljetala.

Francuska.

8. listopada pop. Kišovita noć bez znatnog dogodjaja. Na Sommi bila je reakcija Nijemaca neznatna. Francuski su ljetači provedi više ljetova, da daju smjer topničkoj vatri te su otkrili velik broj djelujućih njemačkih baterija. U području Somme zametnuli su šest dvoboja sa njemačkim ljetalima te su bombardirali Moislains i šumu Vaux, sjeverno Peronne.

8. listopada na večer: Na Sommi privremena obostrana pucnjava. Iza žestoke topničke pripreme upriše Nijemci proti našim novim položajima zapadno Sailly-Sallisel navalu, čiji su se sudjelujući talasi skrili o našoj zapornoj vatri, a da nijesu dostigli na nijednom mjestu naših položaja. U Wöwreu pucalo je naše teško topništvo na neprijateljske transporte i na neprijateljska taborišta kacštso i na stanicu Thiancourt.

Istočna armija: Bojevi traju na liniji od zapadnog Černe do jezera Presne. Srpske su čete zauzele vrh Dobropolje. Francuske su čete zaposjele područje od Kisova do Baba-planine.

Italija.

6. listopada. Nakon teškog poraza što ga dne 3. i 4. t. mj. pretrpio neprijatelj u dolini Travignolo, ograničio se je jučer na intenzivnu topovsku djelatnost, na koju su naše baterije energično uzvraćale. Osvojenje komada zemljišta medju prvim i drugim vrškom Colbricona, smo postavili u čvrstu svezu sa ovim posljednjima. Na sedlu, koje leži medju njima, našli smo mnogo neprijateljskih lješina. Dalje sjeverno u dolini San Pellegrino (Avisio) su naši Alpini u sjajnoj navali osvojili jak neprijateljski položaj i barikade na Cima di Costabella. Unijeli smo 102 zarobljenika, 1 strojnu pušku i bogat plijen na puškama i municiji.

Na ostalo fronti topovski bojevi, koje neprijatelj vodi na kraškom zaravanku osobitom žestinom. Tamo su naše izviđničke patrule kod malenih bojeva na noć zarobile 30 vojnika.

Rumunjska.

7. listopada. Sjeverna i sjeverozapadna fronta: U klancu Caineni i u dolini Ini vršile se bojevi manje važnosti. Naše su čete opeta započele ofenzivom. — Južna fronta: Na Dunavu topovski boj. U Dobrudži su naše čete na desnom krilu napredovale i zaposjele neprijateljske jarke. U centrumu smo odbili neprijateljski noćni napadaj.

Srbija.

7. listopada. Iza ljutih bojeva naše su čete u 6 sati osvojile neprijateljske položaje sjeverno od Požara te prisiliše Bugare na uzmak. Akcija se je ova tako razvila, da smo se noći ustalili na Dobrom polju, naravnom zatvoru granice od velike važnosti, koji su Bugari držali uslijed naravne jakosti i tamošnjih utvrđenja neosvojivim. Zarobili smo znatan broj Bugara te unijeli lijep plijen. Na ostaloj fronti obilno djelatnost našeg topništva i napredovanje naših prednjih odijeljenja.

Političke Vijesti.

Tajne razprave njemačkoga Reichstaga. „Germania“, vodeći centrumaški list u Berlinu, značajno se izjavljuje o tajnim razpravama u proračunskom odboru. Shvačanje se odborskih članova u odlučnim grupama, piše list, još sveudilj vrlo razilazi. Čini se medjutim, da nije posve isključen sporazum izmedju državnoga kancelara i većine Reichstaga. Ovo će se pitanje svakako doskora izvesti načisto. Toliko se može kazati, da zemlja može imati podpuno povjerenje kako u Reichstag, tako i u mjerodavna mjesta državne vlade i u vrhovno vojno vodstvo, da će se najsavjestnije pročuti i prosuditi sva prieporna pitanja. Naproti tomu ne misli „Germania“, da će se votirati povjerenje državnome kancelaru.

Drugi listovi gotovo suglasno izjavljuju, da će kancelar imati većinu u Reichstagu. Glasilo konzervativne stranke „Deutsche Tageszeitung“, izričito izjavljuje, da se u borbi konzervativaca protiv kancelara radi jedino o stvarnim nesuglasicama, a nipošto o kancelarovoj osobi. Konzervativci su voljni podupirati kancelara, ako bude popustio u stanovitim točkama.

Pairovi za saziv delegacija. Iz Beča se službeno javlja: Članovi triju grupa austrijske gospodske kuće održali su dne 6. o. mj. u isto vrijeme skupštine, koje su bile mnogobrojno posjećene, te jednodušno usvojili ovaj zaključak: „Opći položaj iziskuje sudjelovanje parlamentarnih zborova. Prijeko je potrebno, da se povede riječ o izvanjskoj politici kao i o nekim unutrašnjim političkim pitanjima, a naročito o pitanju aprovizacije. Moramo prokrčiti put za parlamentarno pretresivanje ovih pitanja, pa je nužno, da se stvore oni preduvjeti, koji osiguravaju uspješni tok rasprave. Bezodvlačno je naproti tomu moguće i potrebno, da se sazovu delegacije. Njihov je saziv prijeka potreba već zbog toga, jer se samo tako može očuvati i provesti oblik raspravljanja zajedničkih posala mornarhije, štono je odredjen u nagodbenom zakonu.“ Skupštine su naložile svojim predsjednštvima, da u ovom dulnu poduzmu shodne korake kod vlade.

Rusija — i njezine bojne osnove.

Antanta u cijelosti, a i neutralne nekoje države bacaju više manje svu krivnju na Austro-Ugarsku i Njemačku radi sadašnjeg svjetskog rata. Engleski i francuski državnici navode veoma zgodnom spretnošću napadaj Njemačke u Belgiju kao uzrok, koji ih je bio potaknuo, da su sami počeli sa obrambenim ratom. Tek prije kratkoga je vremena bio kazao francuski ministar Briand, e je Njemačka iza dugotrajnih priprema skočila Francuskoj za vrat, kako bi ju ugušila. No Briand kao da je potpuno zaboravio, da je Francuska nešto vremena prije toga produljila dvogodišnju vojnu obveznost na tri godine, povisila novački kontingenat i uzajmila Rusiji u vojne svrhe divje milijarde. Antantine su države dosta popit nevine janjadi, koja još nikad nikomu nije pomutila bila vode, nikad se spremale na vojnu, nikad imale osnova za ratovanjem i osvajanjem tudjih zemalja, dok su austro-ugarske i njemačke socijaliste vodile za nos pod izlikom, da Rusija priprema napadajnu vojnu proti njihovim sudržavljanima. Da bude stvar jasnija, ne će biti na odmet, ako dozovemo čitateljima na um, što veli „silno riječiti“ Miljukov, vodja ruske liberalne stranke. Dok su samo austrijski listovi javljali, da je Miljukov tvrdio, e ima Rusija nakanu da porazdijeli Austro-Ugarsku, nije bilo to pisanje kao dokaz tako važnoga značenja. No sad pišu i francuski listovi o izjavi Miljukovaa:

Prema vijestima lista „Oeuvre“ od 22. maja 1916. govorio je Miljukov zastupnicima i novinarima: „Mjesec će april 1916. biti upisan u povijest Rusije kao znamenit datum, jer su tad bili uredjeni odnošaji prema savemicima, u koliko se oni tiču Dardanela. U svjetskom je ovom ratu bio dozvačen Istok nama.“ Nadalje je dodao još Miljukov: „U početku rata nije radničko mnoštvo poznavalo svrhe vojne, mislilo je, da se radi samo za obrambeni rat i da će biti posve dostatno, ako se neprijatelj ostrani — i bit će mir. Ti su se radnici radi neznosti prevarili i stvar valja da im se protumači.“

Prema ovim je riječima imala Rusija već odmah od početka vojne ovamo osvajalačke namjere: Carigrad i Dardanele. Radnici su bili prevareni, jer se je radilo tako, kako još današnji dan radi Briand, dokazujući radnicima, e se radi samo o obrambenom ratu. „Sad tako zbarimo krinku“, veli Briand, i radnicima već smijemo da kažemo, e ratujemo za to, kako bi ovo ili ono osvojili“.

Ove i slične riječi ne dokazuju samo krivnju Rusije, nego i političku prijevaru, počinjenu nad engleskim, francuskim i ruskim radnicima, a i nad svim ostalim plemenjacima tih naroda

Akcija za plaćanje bez gotovog novca.

Već smo mnogo puta izvjestili, da vlada obilje gotovog novca, te da se sva plaćanja obavljaju samo sa gotovim novcem. Sve većim izdacima države za nabavu vojničkih proteba umnožala se je cirkulacija gotovog novca tako silno, da se sada nastoji smanjiti tu silnu cirkulaciju. Čim je više banknota u prometu, to se time nameće novčanoj banki dužnost, da se skrbi za pokriće tih banknota, a u istinu je ta briga nepotrebna kad bi se smanjilo plaćanje sa gotovim novcem. Na žalost nas su eto ratne prilike istom do toga dovele da vodimo brigu o gotovom novcu, dočim je to pitanje u drugim naprednim državama u pogledu novčarstva kao u Sjedinjenim državama Sjeverne Amerike te u Engleskoj, već davno riješeno, te se u navedenim državama sva plaćanja obavljaju sa čekom,

te tako postaje gotov novac sasma nepotreban u prometu.

Mi smo u Hrvatskoj po gotovo znatno u nazadku, jer se kod nas ne samo sva plačanja obavljaju sa gotovim novcem, nego se danas veliki iznosi gotovog novca drže kod kuće, što sigurno u drugim krajevima nije običaj.

Stoga držimo, da je akcija, koju je započjela ovdješnji agram Hrvatska sveopća kreditna banka veoma pohvalna, a nadamo se, da će naići na potpuni uspjeh. Navedena banka objeđdanuje cirkular slijedećeg sadržaja:

Patriotska je dužnost, da prema svojim silama doprinesemo tome, kako bi se što više umanilo promet s gotovim novcem.

Da se ograniči kolanje novca, može se najbolje postići, tako, ako svatko u koga imade gotovine, pa makar i prolazno, ne nosi sobom ovu gotovinu, ili je drži kod kuće, već da je položi kod koje banke pa namiruje svoja plačanja ili čekovima, što ih izdaje banka, ili pak nalogom na banku, da plačanja obavi na teret svoga računa, a naprotiv da odredi, kako bi se svi iznosi, koje imade dobiti, na njegov račun kod banke odobravali.

Pored ove općenite svrhe, koja će vrlo povoljno utjecati na gospodarski život naše zemlje, očevidne su prednosti, što proizviru za pojedinca odatle, kad položi svoj gotov novac kod kojeg novčanog zavoda, te plača čekovima.

Tako je primjerice gotov novac, što ga čovjek sa sobom nosi, ili kod kuće čuva, izvrgnut pogibelji kradje, provale, gubitka ili požara, a te opasnosti nema, ako je novac uložen kod banke.

Novac, koji se drži kod kuće ne nosi kamata, dok banka ukamačuje kod nje uplaćene iznose, makar oni bili samo kroz kratko vrijeme uloženi. Siljanje gotovog novca skopčano je kraj povišenih poštanskih pristojba sa velikim troškom i neprilikami, dočim odašiljanje čekova „na obračun“ može uslijediti sa običnim listom.

Plačanja, što ih izvršuje banka čekovima, ili na temelju računskih tražbina, mogu se dokazati još poslije mnogo godina na osnovi bankinih knjiga, dod se kod plačanja gotovim novcem, ne rijetko, dešavaju zabune, radi kojih mogu nastati znatne pravne štetne posljedice.

Obzirom na sve to treba najizričitije upozoriti, kako je svrsi shodno i potrebno, da svaki industrijalac, trgovac, gospodar, činovnik, radnik, u opće svatko, koji imade prihode, što ih dobiva u gotovom novcu, ili plačanja, koja se namiruju gotovim novcem, kako u interesu države, tako i u svojem vlastitom interesu uloži svoju gotovinu kod kojeg novčanog zavoda u svrhu, da mu se otvori tekući račun, te kod banke useđoči svoje prihode, kao i plačanja, koja se imadu obavljati. Da se pruži publiki mogućnost nositi sekovne knjižice kod sebe u žepu namijerava se praviti male ček-bježice, koje će se moći lahko nositi, te će biti tako moguće i manje iznose plačati sa čekom.

Naputak za promet placanja bez gotovine.

Kako se može promicati promet bez gotovine?

Tako, da si svaki tvorničar, trgovac, obrtnik, gospodar, činovnik i radnik i u opće svatko, tko mora plaćati gotovim novcem dade otvoriti kod banke tekući račun; da na taj način svu svoju raspoloživu gotovinu od slučaja do slučaja uloži, te da plačanja izvrši čekom iz prenosom na račun onoga, kome se imade doznačeni iznos odobriti.

U drugu se ruku mogu uputiti dužnici, t. j. oni, koji imadu iznose platiti, kao na primjer kupci robe stanari itd., da u budće namiruju svoja plačanja kod one banke, kod koje primalac isplate imade svoj tekući račun.

Kako se podmiruje protuvrijednost kupljene robe?

Vrlu iznosa, koji se imade platiti, izda se ček i uruči onomu, kome se duguje iznos. Ako se ček šalje poštom, imade se popreko providiti opaskom „Samo za obračun“, na taj je način isključena zloporaba sa čekom za slučaj, ako bi se izgubio ili ukrao, budući da banka, kod koje se vodi odnosni tekući račun, ne isplaćuje doznačenu tako precitani ček.

Sa spomenutom opaskom providjene precrtane čekove nije potrebno odašiljati „preporučeno“.

Pošto držimo, da svatko uvidja korist plačanja bez gotovine mislimo, da ne trebamo i mi napose preporučiti našim čitaocima da porade u smislu navedenog cirkulara i upute.

„H. Lloyd“.

Zemaljske boje vojvodine Kranjske.

Slučajno nam je dopao ruku list „Tiroler Soldatenzeitung“, koji priopćuje glede zemaljskih boja vojvodine Kranjske odulji članak.

Kako je poznato, naredbom je zemaljskog glavara za Kranjsku od 15. augusta 1916. br. 5243/mob. određeno bi, da imaju kao zemaljske boje za Kranjsku vrijediti boje „bijelo-modro-crvena“, jer samo te boje odgovaraju prema naredbi ministarstva za unutrašnje poslove od 23. septembra 1848. broj 2778/144 zemaljskom grbu. Istodobno je bilo određeno, da privatne osobe ne smiju upotrebljavati starih takozvanih provincijalno staleških boja „zlato-(žuto)-modro-crveno“, jer će inače biti kažnjene.

I „Tiroler Soldatenzeitung“ spominje u uvodu tu naredbu, na koju nadovezuje čitav historijat tih zemaljskih boja te osobitim nekim tonom spominje, kako su upravo ove boje, t. j. „bijelo-modro-crvena“ izražaj sveslovenačkog programa i zahtijeva sjedinjenja svih Slovenaca. A sad je eto te boje službeno sankcijonisao kao zemaljskom bojom vojvodine Kranjske, što vile, od že žiteljі Kranjske koji bi se usudili rabiti boje „zlatno-(žuto)-modro-crveno“ mjesto sloveneskih narodnih boja, biti kažnjeni, premda je naredbom ministra-predsjednika od 3. novembra 1915. i opet bio određen modri orao sa prugom iz zlatnih i crvenih kocaka preko prsiju i krila.

A evo čudnovatog slučaja, da su eto boje ruskoga carstva i obratni slijed boja od nas oborenih Srba i Crnogoraca službeno proglašene zemaljske boje Kranjske, a slučaj je još čudnovatiji, što se boje „bijelo-modro-crvena“, premda su bile na sjeveru monarkije i kod kojeg kao sveslavenske narodne boje mnogobrojnim naredbama i zapovjedima zabranjene na jugu države, uz inaku kaznu moraju da nose.

Tako eto „Tiroler Soldatenzeitung“. U koliko je taj list kompetentan, da izriče svoj sud glede ovakovih i sličnih stvari, ne marimo ovdje ispitivati, no mi smo, kao i svi Slovenci, čvrsto o tom uvjereni, da su nadležne faktore kod stvaranja te naredbe bez sumnje vodili opravdani i zreli razlozi, kojih po svoj prilici gospoda oko rečenog lista ne mogu ili ne će da shvate. Ovakove su raspravе i ovakova podtvajlivanja, da se blago izrazimo, netaktična i u normalno doba, a kamo li tek u burna ova vremena, u koja su Slovenci svojim mišicama jasno i nada sve jasno na bojnim poljanama pokazali, kako je daleko od njih svaka sveslavenska (panslavistička) struja.

Uostalom još jedno. Gospodi oko lista „Tiroler Soldatenzeitung“ možda nije poznato, e su boje „zlatno-(žuto)-modro-crvena“ boje kraljevine Rumunjske, koja je, kako svi znademo, takođjer na ratnoj nozi s nama i koja se je dapače od svih naših neprijatelja najpodlije ponijela. Kako dakle može da zagovara te boje?

Mi nećemo da se sa spomenutim listom upuštamo u polemiku, no držali smo to svojom svetom dužnosti, jer smo se smatrali bez potrebe izazvanima, a pogotovo, što je taj članak priopćio i gradački list „Tagespost“ bez ikakove primjedbe.

Neobičan lov u Litavskim šumama.

Ogromne litavske šume zaražene su nebrojenim vukovima, tako da je njemačko zapovjedništvo moralo na nje čestо poduzeti čitave lovove.

Tom prigodom ispostavilo se, da u tom kraju vlada još pogibeljniji neprijatelj. Prije zadnje ruske ofenzive pošlo je najmе jednoj ruskoj četi od 30 kozaka pod vodstvom dvaju časnika za rukom, da se prošulja neopazice kroz njemačke redove te se ugnijezdi iza njihovih leđa, u gustom šikarju sakritim seljačkim podzemnim stanovima. Njihova je zadaća sastojala najmе u tome, da izvide njemačke položaje te pretrgnu njihove sveze. Dulje vremena nadalo je najmе uvjerenje, osobito kad je najednom južno Pinska zagonetno pao žrtvom jedan njemački divizijski zapovjednik da se je neprijatelj ugnijezdio iza njemačkih redova; no svi pokušaji, da se otkrije to gnijezdo, ostadoše bezuspješnima. Bilo je doduše bježđanja, da medju pučanstvom borave kozaci, no kako, nije se mogло nikako doznati. Ni sve hajke, koje se je u tu svrhu poduzelo, nijesu ništa pomogle.

Jednog dana nađje slučajno jedna njemačka četa kod Naročkog jezera jednu vrlo važnu ispravu, najmе bilježnicu jednog ruskog časnika, koja je sadržavala razne podatke, a medju njima i ime seljaka, koji je kozake proveo kroz njemačke redove. Neprijateljsko skrovište se ipak uza sve to nije moglo joste pronaći.

Iza nekoliko dana prituži se njemačkim zapovjedništvu jedan seljak, da su ga kozaci zlostavljali, kad im nije mogao dati kruha. Uza sva ispitivanja je isti s početka tvrdokorno tajio kozačko skrovište, no konačno ga ipak oda.

Na taj način se posreći kozake sasma iznenaditi. Oni propustiše ostaviti na ulazu straže i tako je praško prije nego što su ista stutili u njihovom skrovištu nekoliko ručnih granata, popraćeno stenjanjem i jednim hicem. Nato dadoše kozaci znak na predaju.

U skrovištu je izgledalo sasma tužno. Nekoliko kozaka je bilo ubijeno, a više nih ranjeno. Jedan časnik počini samoubojstvo, a drugi ležaše u krvi sa razmrskanom nogom. Kad ga se je prevelo k svijesti i prevelo u bolnicu, izjavi, da su se oba druga zavjerila, da će se ustrijeliti, čim se budu moralі predati. Stoga mi nehtjede navesti naslova svojih rodjaka i unutre nakon nekoliko dana u potpunoj apatiji.

Ni seljak, koji je kozake proveo kroz njemačke položaje, ne uteče svojoj sudbini. Jedno veče bude isti slučajno zaustavljen od jedne straže, kad se joj nije ni slutilo, da se je namjerio baš na traženog neprijateljskog vodiča. Tekar kad je isti bez oklijevanja naveo svoje ime, ne znajući za onu sudbonosnu bilježnicu, bilo je jasno s kime se ima posla.

Pred ratnim sudom nije začudo tražio nikakvih isprika, već se je ponio sasma dostojno, a pred samim izvršenjem smrtne osude prekrsti mirno ruke te izusti: „Ja umirem za svetu mojeću Rusiju“. R. R.

Domaće Vijesti.

Uredovni satovi kod kotarskog suda. Od 15. listopada 1916. do 15. travnja 1917. uvadja se kod kotarskog suda nedeljeno poslovno vrijeme i to za radne dane od 8 prijepodne do 3 pop., nedelje i svece prijepodne do 12 opodne. Bit će dakle otvoren predatni ured u radnim danima od 9 prijep. do 2 pop. u nedelju i svetak od 9 prijep. do 12. op., a c. k. porezni ured kao depozitni ured za sud u Puli u radnim danima od 9 prijep. do 1 pop.

Zabranjene igre. Voditelj ministarstva unutrašnjih poslova sporazumno sa zanimanim ministarstvima zabranio je na temelju §. 522. općeg kaznenog zakona igru zvanu Bookydomino (Booky, ili domino na šest). — Pula, dne 3. listopada 1916. — C. kr. tvrdjavni komesar: Schönfeldt m. p.

Iz Hrvatske.

Prodaja kuća u Zagrebu. „Novine“ donašaju: Kad smo priopćili iskaz o prodanim kućama i gradilištima u prva tri mjeseca ove godine, začudila se je javnost, kad je saznala, da vrijednost prodanih kuća i gradilišta iznosi 6,930.000 kruna. Prijašnjih godina nije sav godišnji promet iznosio ni polovicu ove svote. U drugom četvrt godišju 1916. pao je promet na 6,685.000 kruna, pa se očekivalo, da špekulacija s kućama i gradilištima jenjava i da će tako u drugoj polovici godine znatno pasti. Ali se je prevario tko je tako računao. Promet s kućama i gradilištima u trećem četvrtgodištu nadmašio je onaj od prva tri mjeseca malo ne za četiri milijuna, a drugo je četvrtgodište za više od četiri milijuna. Da je cijena kućama i gradilištima u posljednja tri mjeseca znatno poskočila, vidi se i po razmjeru broja nekretnina naprama kupovnini. U prvom četvrtgodištu plačeno je za 111 nekretnina 6,930.000 kruna, u drugom za 153 nekretnine 6,685.000 kruna, a u trećem su prodane 103 nekretnine, za koje je plačen iznos od 10,893.314 kruna. U trećem četvrtgodištu prodane su kuće i gradilišta u Zagrebu ovako: 94 do 20.000 kruna, 57 preko 20.000 do 50.000 kruna, 26 preko 50.000 do sto hiljada kruna, 16 preko 100.000 do 200.000 K, 10 još skupljih prodano je jedna po 220, zatim po 250 sve do 340 hiljada kruna. Najveća je cijena plačena za kuću Hrvatske zemaljske banke na Jelačićevome trgu (Narodna Kavana) i to 660.000 kruna, koju je kupio g. Radivoj Hafner, a još je veću cijenu postigla i to najveću od svih dosada prodanih, kuća gg. Anke i Nade Crnojević u Bići broj 26, koja je prešla u vlasništvo gg. Mavre mi, i Ljudevita Fröhlicha iz Karlovca za 700.000 K.

Poruke iz uprave.

Gosp. T. Kraljić, Nj. V. B. „St. Georg“. Primili smo svotu, javite nam, koja su gg. obnovila pretplatu.

Gosp. Ivo Stari, Nj. V. B. „Vulkan“. Učerašnjom poštom poslali smo slati list novim pretplatnicima. Hvala!

Gosp. A. Ivanović, Nj. V. B. „Franz Ferdinand“. List „Jedro“ izlazi u Sarajevu, kojeg će te dobivati besplatno, ako pristupite kao član „Flottenvereinu“. — Riječ „Hurra“ proizlazi od turskog bojnog klica urah! (ubijte ih!) te je usklik, koji izraža veselje ili odobravanje. U srednjem je vijeku bio upotrebljavan kao hajkački i lovački poklik. U ratovima za oslobođenje od 1813.-15. godine preuzeše ga Prusi od Rusa, te se je tu riječ od onda upotrebljavalo kao bojni klic kod konjaničkih navala i jurišanja.

Vojničke vijesti.

Dnevna zapovjed ličkog admiralata broj 284 od 10. rujna 1916.

Posadno nadzorstvo: Natporučnik Seidl.

Lječničko nadzorstvo na N. V. b. „Lellora“: puč. ust. liječnik Dr. Tomicich.

Lječničko nadzorstvo u mornaričkoj bolnici: puč. ust. liječnik Dr. Ciotti.

94

Posl. br. U 138/16.

U ime Njegova Veličanstva cara!

C. kr. kotarski sud u Buzetu, po tužbi funkcijonara državnoga odvjetništva (kao javnog tužitelja) protiv Ane Božić radi § 12 z. 16./1. 1896. L. D. Z. iz god. 1897. br. 89 u prisuću funkcijonara državnoga odvjetništva Ivasovića (kao jav. tužitelja), nakon glavne rasprave danas provedene, a na osnovu prijeđoga učinjenoga od tužitelja da se uporabi zakon

sudio je:

Ana Božić iz Sluma već kažnjenu radi prekršaja o hrani

krivom:

što je dne 29. 7.-16. zanemarila preiskati mljeko koje je bilo navodnjeno i koje je u spomenutiri danima otposlala u svrhu prodaje iz Sluma u Pulu te tako nemarnošću stavila u promet predmete koji su izgubili na svojoj hranivosti, dakle prekršaja § 12. Z. 16./1. 1896. L. D. Z. iz god. 1897. Br. 89. te biva zato na osnovu § 12. istog zakona

osuđena

na deset dana zatvora, te na platež postupačnih troškova i onih ovršne kazne, osim toga će se nazočna presuda na osnovu § 21. istog zakona na trošak optuženice proglasiti u puljskom „Hrvatskom Listu“.

Ommissis.

Buzet, dne 13. rujna 1916.

Vivoda v. r. Dr. Volarić v. r.

KINO
Crvenog križa.
ULICA SERGIJA BROJ 34.
Danas novi raspored.
Treći poručnik-moja žena
veseloigra u 3 čina.
Neprekidne predstave.
Ravnateljstvo si pridržaje pravo promijeniti raspored.
ULAZNINA: I. prostor K 1·—; II. prostor 40 fil.
Uči se može kod svake slike.

B. De Prato
Vježbenica talijanskog jezika
za
opće pučke škole i za samouke
dobiva se kod tvrdke
Jos. Krmpotić Pula.

MIRKO BOGOVIĆ.

Krvavi most u Zagrebu.

(Nastavak.)

Gardun je sa svojimi četami u Kaptol provalio na ona vrata, što sada dijele kaptolsku varoš od Novevesi, pa pošto je ondje lako nadjačao i posjekao zadrijemane straže, udje kao munja u Kaptol sa vojnici, koji bijahu tom prilikom posve nalik nočnim onim avetim, što dolaze oko zore, da prave kojekakvu stravu, pa da muče uboge ljude.

Pošto je Gardun sa cijelom svojom vojskom tako ušao u Kaptol, razredi je što brže moguće, sazove vođje pojedinih odjela, te im ukratko zapovjedi, što treba da svrše; zatim im reče iz podmukla: „Evo prilike, da se osvetimo! A vi, braćo prijatelji, hitro sada svak na svoj posao s vašimi ljudmi, robite, što se može robiti, a pod sablju svoju okrečite ili pod kopita konjem postavite, što vam goder na put stane!“ Vodje poslušaše, te odoše svak sa svojom četom na sve strane Kaptola, navališi do mala pojedince u kuće kanonika.

„A vi, prijatelji moji, ostanite s vašimi momci ovdje na trgu Kaptolskom“, reče nadalje Gardun braći Gusingovcem, „i moji konjanici neka ostanu naz vas. Treba da se osiguramo na svaki mogući način, da ne bude ni od kuda potajne navale ili zasjede. A ja ću“, nastavi s plamenim očima i hrapavim od puke strže glasom, „ja ću najprije, da se, kako valja, osvetim štiocu Dominiku, koji je navrkao ponajprije biskupu Mihalju proti meni, a zatim ću posjetiti dvore biskupove, pa ću mu ostaviti biljeg, da bude znao i vidio, kad se vrati od svoga Andrije, da sam ga obišao“.

Zatim sa četom izabranom brzo krene prama kući spomenutoga štioca (lektora kanonika).

Dugo zatim ne bilo, a sa svih strana Kaptola pojave se glasi užasa, plač, jauk i lelekanje nesretnih žitelja uz strahovite grožnje i kletve napadnika, koji, pošto se u njih srce razgrabo i krv uzčestila, stadoše nemilce mučiti i zlostavljati mnoge, što im se ili opriješe ili ne brijedoše da im dobrovoljno izruče blago svoje. Osobito iz kuća kanoničkih čulo se je, kako nesretnici u pomoć viču. Ali tu pomoći ne bijaše ni od kuda, dapače mnogi po se u sto zlih časa skupo i preskupo platiše viku svoju, jer kao vjerovi ljuto navališe na njih divlji i besdušni neprijatelji, s kojih dopadoše dosta ljutih rana i krvavih glava.

Svaki čopor pojedince riješio je tim načinom posve zadaću svoju, te je bila sva prilika, da će ih s toga pohvaliti Gardun, premda ih je on sam i s svojim coporom s daleko natkrilio, jer ne samo što je kanonik Dominik od njegove ruke pao mrtav, već pošto mu kuću opljeni i s temelja razori, udari kao pomaman na biskupski dvor i na obližnju stolnu crkvu, pa i tu stade harati i pljeniti do zla boga.

Kad je Gardun tako zadovoljio svoje srce, vratio se je omašten krvju sa četom svojom, koja je nosila teški plijen, na trg Kaptolski, gdje su ga jur očekivala braća Gusingovci a i drugi prije njega tamo jur prispjeli vodje sa svojimi četami, sa gomilama zarobljenoga blaga i s uhvaćenimi nekimi kanonici, što ih je Gardun prije navale napose naznačio pojedinim vodjama, da ih uhvate.

Pošto zatim spomenutim blagom natovarише spremnih jur u tu svrhu nekoliko seoskih kola, vratiše se svikolici istim redom, kao što dodjoše, opet u Medvedgrad, kamo stigoše upravo oko podne. Gardun ponajprije svim srdačno zahvali za to, što su ga vjerno potpomagali u namjeri njegovoj, zatim stane medju vodje i ostale dijelti bogati plijen. Naravno je, da župan Gardun tom prilikom nije zaboravio na to, da njega kao vodju najveći dio toga blaga ide, ali zato ipak ni po druge nije bilo krivo, jer svakoga prama činu i dostojanstvu, što ga je tom prilikom imao, zapade dovoljno blaga. Kad bi na taj način razdijeljeno blago, sjeti se Gardun uhvaćenih kanonika, te zapovijedi potavnjelim licem i strogim glasom tamničaru svoga grada, da uhvaćenike odmah odvede u najdublju tamnicu i da im ne podu drugo osim kruha i vode.

„Tako će se barem ta gospoda časna“, primijeti sa zlobnim posmjehom, „vikla do sad dobru i udobnu životu, po malo priviknuti konsku, jelu i piću, kojim ja obično častim one, što nisu dobrovoljni gosti na Medvedgradu.“

„Ne će im škoditi“, prihvati Ivan Gusingovac, „barem će imati vremena razmišljati o tom, da je uvijek bolje u prijateljstvu živjeti sa susjedom, nego li u svađi.“

„Znat će takodjer i pamtit će, što je i kako je, kad se kome oskraćuje hrana potrebita, kao što su to oni učinili tebi i tvojoj posadi“, reče Hinko Gardunu.

„Vratio sam im šilo za ognjilo“, prihvati Gardun, „pa ako im nije pravo, neka me tuže svome kralju Andriji ili biskupu Mihalju, a on — ako ga je volja, neka dođje ovamo, da osloboditi prijatelje svoje, da vidimo, ne će li se krvave glave vratiti, otkuda je došao.“

„Boga mi, morat će“ — reče opet Ivan, „jer su tvrđe te zidine, te bi se o njih i tvoje glava razbila, nego li što je u biskupa Mihalja.“

„Može, dođuše, i to biti“, primijeti sad plemić Kunović, „ali pomislite ipak, gospodine knežе, kako je u Mihalja čvrsta volja, te on znade svršiti ono, što naumi, kud god, da puklo, a strah me je, da će se svakako osvetiti gospodinu županu i prijatelju našemu Gardunu.“

„Vi ga se bojite, kako vidim“, reče Gardun poruglјivo, zakrčiv Kunoviću riječ, „ali ja ne! . . . Neka dođje samo, a ja ću ga dočekati, kako valja. Neka dođje, dočim se ja ćutim, da ćе sad dozvati pameti i okaniti u napredak toga, da sa mnom ogradi kavgu. Sad sam m. se odažio đuga, kako valja, a hoću bome, ako ustreba, pet tako. Uostalom ne treba da se plašimo sjene; jer govorio tko što mu drago, strana naša, štomo je pristala uz kralja Karla Martela, ipak je u čitavoj Hrvatskoj, Slavoniji i Dalmaciji pretežnija nego li protivna, pa će zato ona prije ili poslije morati popuštati, pa ćе zato ona prije ili poslije morati popuštati, ako ne ćе da ju satremo i da je nestane bez traga.“

„Bog bi dao, te bi tako bilo“, primijeti Kunović.

„Bit ćе tako, nemajte brige, prijatelju“, reče Gardun. „A sad nemojmo đangubiti, već hajdmo k objedu, što nas jur čeka, znam, da smo svi skupa iza današnjega djela željni i pila i jela.“

Gospodo i gradjani odoše zatim za gazdom u palaču gradsku, i tu sjedoše za stol, da objedju, dočim se vojnici i seljaci namjestiše u dvorištu iza stolova, jelom i pilom obilno providjenih. Skoro zatim čulo se iz palače, kako uz zdravice čake zveče, i pogđjekoje se pjesme zaore. Vojnici i seljaci, gosteći se svojski u dvorištu, slijedili su i u tom vjerno primjer svoje gospode, samo što ih vikom i pjesmom daleko natkriliše, a to baš nije bilo toliko čudo, budući da je župan Gardun već prije ručka svomu kuharu i ključaru zapovjedio, da mu ne štede kuhinje ni pivnice, već da jelom i pilom dostojno i obilno podvore sve njegove goste bez razlike roda i staleža.

(Nastavit će se.)